

Sinte Barbara-gilde te Oisterwijk:

"De gieldebroeders van Santé Berbera" worden genoemd in 1651; de "Charte van de Schutterye" dateert waarschijnlijk van vóór die tijd. Volgens het "Reglement van St. Barbara 5dec. 1801" hadden zij jaarlijks twee H.H. Missen, "op Sint Barbara Dagen op Sint Agatha Dag"; reeds in 1399 was er in de kerk een altaar van St. Agatha, terwijl dit altaar in 1551-56 was toegewijd aan "Barbara en Agatha". De oprichting van het schuttersgilde van de H.Barbara, misschien ontstaan uit een of twee oudere kerkelijke broederschappen, mag daarom kort na 1550 worden geplaatst*. Het was eerst een kruisbooggilde (schilden van 1786,1822 en 1839), thans een gewerengilde (schild van 1862). De twee "wildemannen", die volgens Jolles in de gilde optocht meelopen, herinneren aan de tijd van de oude kerkelijke processies of ommegangen, waaraan ook de gilden deelnamen en waarin zijn bepaalde figuren uitbeelden; zo liepen ook de schutters uit Udenhout mede in 1605 "tot Oosterwijk in de processie, als men onze Lieve Vrouwe omdraagt" 1). Of er van de oude tinnen prijsborden, "groot, middelsoort en klein", nog ergens iets te Oisterwijk gevonden kan worden, valt te betwijfelen. De oude gildetrom echter van 1771 is aan het gilde teruggeschonken 2). In de vorige eeuw werd nog om de twaalf jaar koning geschoten; er waren toen nog vier gilden. De schilden van St. Barbara liggen daardoor ver van elkaar, evenals bij St. Catharina. In 1954 verloor het gilde door brand diverse costuums en attributen 3) maar het zilver bleef gespaard en het actief gildeleven eveneens 4).

1786

Theodorus van Iersel; afb. Barbara, kruisboog met twee pijlen, gekruiste vlaggen en gekruiste bouten, wapen van Oisterwijk en familiewapen gedeeld (rechts drie vissen faaswijs, links 2+1 kroon). Merken: een onleesbaar merk en de initialen AM in een liggende rechthoek (waarschijnlijk een Oisterwijkse zilversmid; nog onbekend).

1822

Joost de Bruijn; afb. Barbara, boer met ploeg en paard, kruisboog, met pijlen, wapen van Oisterwijk. Genopt schild.

1839

Joost de Bruijn; afb. Barbara, boer man met paard en huifkar, kruisboog met pijlen, wapen van Oisterwijk. Genopte rand. Merken o.a. jaarletter F (= 1840).

1862

Petrus Verhoeven; afb. Barbara, boer met ploeg en paard, gekruiste geweren, wapen van Oisterwijk. Merken : o.a. jrl.d (1863) en HH 82 (H.Hemelbach, Oisterwijk - 's-Hertogenbosch. Genopte rand.

1875

Adriaan Verhoeven; afb. Barbara, boer met ploeg en paard, gekruiste geweren, wapen van Oisterwijk. Genopte rand. Merken : jrl. r (= 1876) en HH 82 (zie 1862).

1884

Jacobus Janssens; afb. Barbara, schoenmaker aan werkbank; gekruiste geweren, wapen van Oisterwijk. Genopte rand. Merk : HH 82 (zie 1862).

1899

Franciscus Korvers 4 sept.; afb. Barbare, schoenmaker aan werkbank, gekruiste geweren, wapen in Oisterwijk. Merk: JJ (J Jonkergouw, 's-Hertogenbosch).

1921

J.A. van Baast 11 juli; het schild is hier vervangen door een uitgesneden vliegende vogel.

1928

M. Vissers; afb. schutter met geweer bij schutspaal.

1931

A. Kusters, 37 jaar in dienst van J.H. van de Wiel, schoenfabriek.

1937

W.M. Kusters; een uitgesneden vliegende vogel met afb.: jager met jachthond.

1947

Antoon Hubert Peters; afb. Barbara, garage met benzinepomp, wapen van Gisterwijk, gekruiste geweren.

1950

Theodorus van Kerkoerle; afb. o.a. "Kon. Lederfab. Oisterwijk".

1952

Antoon Hubert Peters, voor de tweede maal koning; afb. Barbara met toren van oude kerk Oisterwijk, kermistreintje, enz. Cf. Gildetrom 6, 1960, 229.

1954

Adrianus Rokven van den Brand, 12 juli

1953 - 1954

Carol Alexander Bavo Andreas Maria Schade; afb. wapen met wapenspreuk PRINCIPIISOBSTA

1955

Piet Janssen 11 juli ; afb. bliksemschicht.

1956

J.K. Verbunt; afb. waarschijnlijk het koningswapen der firma Verbunt te Tilburg

1962

Gerard Antoon Peters 16 juli; afb. Barbara met toren van de oude kerk Oisterwijk, kok in de keuken, etc.

1965 - 1968

Gerard Antoon Peters, voor de tweede maal koning; afb. Barbara met toren van oude kerk Oisterwijk, Hotel Klein Speijk naast drie vogels op schutspaal, etc. Deze koning schoot zich in 1968 tot keizer, 22 jaar oud, en werd met de hoge keizerskroon geëerd.5)

1968

Jo van Zeist 15 juli; afb. schutter in ton en schutspaal met vogel.

1. J. Jolles, De Schuttersgilden en Schutterijen van Noord-Brabant, II, 173 ;
2. De Gildetrom, driemaandelijks tijdschrift van de Kring "Het Kwartier van Oirschot", aangesloten bij de Federatie van Noord-Brabantse Schuttersgilden, jg. 4 (1957), 106 ;
3. De Gildetrom, jg. 6 (1960), 229 ;
4. De Gildetrom, jg. 4 (1957), 121 ; jg. 5 (1958), 199 ; jg. 16 (1969), 33, 68 en 72 ;
5. De Gildetrom, jg. 15 (1968), 30 en 31 ;

Op 19 augustus 1474 wordt 4 lopen rogge overgedragen aan "der gulden sunte Barbare om eten goetsdienst mede te doen" : Oisterwijk, R, 180, 27 ; In 1971 heeft A.Verhoeven zich koning geschoten, die ook een gildeschild heeft laten vervaardigen.

(Overgenomen uit de Gildetrom", Jg. 18 (1971), 43, met toestemming van de schrijver en de redactie)

(bron: De Kleine Meijerij 1972 jaargang 23 blz. 24)